

**Sosiaalipedagogiikan
päivät 2019
– sosiaalipedagogiikka kouluissa
28.-29.3.2019 Helsingissä**

Käytännön työpajat

**Suomen sosiaalipedagoginen seura ry
Arcada**

**SUOMEN
SOSIAALIPEDAGOGINEN
SEURA ry**

1. Draama, monilukutaito ja osallisuuden rakentuminen alakoulussa

Jouni Piekkari, Metropolia AMK

Työpajassa tutustutaan toiminnallisesti draamakasvatuksen menetelmin toteutettuun hankkeeseen, jonka tavoitteena oli etsiä malleja ottaa lasten omia teemoja osaksi ilmiöoppimisen hankkeita.

Pajassa esitellään Koskelan alakoulun esimerkit ”Arjen supersankarit” ja ”Kyösti kerjäläispoika ja Helsingin synty”. Näiden avulla käsiteltiin osallisuuden ja kansalaisvaikuttamista sekä tasa-arvon ja ihmisoikeuksien kysymyksiä samalla kun tutustuttiin koulun paikallishistoriaan ja lähiympäristöön.

Hankkeessa kiinnitettiin erityistä huomiota kaikkien lasten mukaanottamiseen ja kielitietoisuuteen kouluissa, joissa maahanmuuttajataustaisten lasten osuus on poikkeuksellisen suuri.

2. Työrauha ja motivaatio luokassa

Pertti Simula, FM, psykoanalyytikko, kouluttaja, Conscientia instituutin vastaava

Pajassa esitellään Työrauha ja motivaatio verkoston kehittämiä työkaluja tavallisimpien luokassa esiintyvien ongelmien käsittelyyn: häiritsevä huomiohaluinen käytös, välinpitämättömyys, keskittymisen puute, valtaklikit, alentava käytös ja kiusaaminen. Työkaluihin sisältyy muun muassa sosiaalinen ihmiskäsitys, inhimilliset rikkaudet ja estot – tunne itsesi, kunnioita tunteita, nurinkurinen kritiikki, positiivinen motivaatio ja suora osallistuminen. Menetelmää kehitetään ja sovelletaan Suomen, Ruotsin ja Brasilian kouluissa jo 20 vuoden ajan. Näissä kolmessa maassa on julkaistu menetelmäkirja. Työssä on mukana koulun työntekijöitä, terapeutteja ja sosiaalityöntekijöitä.

3. Yhteiskuntasimulaattori – kansalaiskasvatusta ja sosiaalipedagogiikkaa pelaten ja leikkien

Eeva-Mari Miettinen, Tampereen ammattikorkeakoulu

Työpajassa tutustutaan Yhteiskuntasimulaattoriin, oppimispeliin, joka lisää pelaajien ymmärrystä yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Pelin jälkeen tarkastellaan pelillisyyttä sosiaalipedagogiikan näkökulmasta. Sosiaalipedagogiseen toimintaan kuuluvat yhteisöllisyys, toiminnallisuus ja elämyksellisyys. Pelillisyyden ja leikkillisyyden avulla voi tuoda näitä elementtejä myös sosiaalipedagogiikan opiskeluun ja kehittää sosiaalipedagogista toimintakulttuuria. Homo ludens, leikkivä ihminen, oppii ja innostuu.

4. Puhekupla – dialogia maahanmuutosta

Puhekupla-työryhmä

Tieteen- ja taiteentekijöiden yhteistyönä järjestettävät Puhekupla-tapahtumat kokoavat ajankohdallisen ja tulenarankin maahanmuuttoaiheen ympärille ihmisryhmiä ja näkökulmia, jotka harvoin kohtaavat. Tapahtumien ydin on maahanmuuttoaiheinen, yleisöä osallistava esityksellinen visa, jonka avulla tarkastellaan arkielämästä ja yhteiskunnallisesta keskustelusta poimittuja suhtautumistapoja maahanmuuttajiin ja syrjintään.

Työpajassa päästään mukaan Puhekupla-tapahtumaan, minkä jälkeen työskentelytavasta keskustellaan yhdessä ja pohditaan sen sosiaalipedagogisia elementtejä. Puhekupla-työryhmän muodostavat Pinja Hahtola, Niina Hosiasluoma, Emma Nortio, Sanna Ryyänen, Jenni Urpilainen ja Sirkku Varjonen. Työryhmän työskentelyä rahoittaa Koneen Säätiö.

5. Miten sosiaalipedagogiikka voidaan tuoda uudistuneeseen ammatilliseen koulutukseen?

Antti Seitamaa, projektipäällikkö (#kampusrauhaa)

Ammatillisen koulutuksen reformin seurauksena kaikki jotka työskentelevät oppilaitoksissa tai niiden lähiympäristössä joutuvat uudelleenarvioimaan omia työskentelymenetelmiään. Yksilöllisten oppimispolkujen ja työelämävaltaistumisen vastapainoksi tarvitaan uudenlaisia tapoja rakentaa oppilaitosyhteisöjä. Samaan aikaan on myös huolehdittava hyvin moninaisista taustoista tulevien opiskelijoiden sosiaalisesta kiinnittymisestä osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Sosiaalipedagogiselle osaamiselle on valtava tarve.

#kampusrauhaa on kokeilujen kautta etenevä opiskelijälähtöinen toimintakonsepti, jossa oppilaitokset ovat itse aktiivisia toimijoita. Tavoitteena on huolehtia siitä, että ammatillinen koulutus on jatkossakin kaikille hyvä paikka opiskella itselleen ammatti. Työpajasarjaan perustuvassa työskentelymenetelmässä aktivoidaan opiskelijoita ja henkilöstöä keksimään ja suunnittelemaan kokeiluja, joilla oppilaitoksen arjesta saadaan mukavampaa. Yhteisön tarpeisiin perustuvien kokeilujen myötä oppilaitokseen syntyy uutta virtaa ja innostusta tehdä asioita yhdessä. Pilotteja on käynnistynyt viimeisen vuoden aikana yli 20 eri toimipisteessä Sodankylästä Turkuun ja Lieksasta Kurikkaan.

Tule keskustelemaan kanssamme rennolla fiiliksellä toimintaympäristön mullistuksesta ja auta meitä viemään sosiaalipedagogiikka sinne missä sitä tarvitaan eniten!"

6. Nuoren talous umpisolmussa – haussa keinot auttaa

Ella Niini & Matti Cantell, Mun talous -toiminta ja Settlementiliitto

Mistä nuorten talousongelmat johtuvat ja mitä niistä seuraa? Taloudellisella lukutaidolla tarkoitetaan taloudellisen tietämyksen lisäksi myös käyttäytymistä ja asenteita. Työpajassa pohdimme yhdessä, millaisia mahdollisuuksia meillä on vaikuttaa nuorten taloudellisen lukutaidon kehittymiseen ja kulutusyhteiskunnan houkutuksista selviämiseen.

Raha-asioiden puheeksi ottaminen nuorten kanssa on tärkeää, mutta ei aina helppoa. Löytyisikö yhteinen kieli esimerkiksi kuvien avulla? Tule hakemaan työkaluja ja avaamaan yhdessä solmuja.

Mun talous -verkosto kokoaa yhteen nuorten parissa työskenteleviä järjestöjä, yrityksiä, oppilaitoksia sekä finanssialan ja julkishallinnon toimijoita. Tavoitteenamme on nuorten taloudellisen lukutaidon kehittyminen ja talousongelmien väheneminen.

7. Uusia työkaluja nuorten tukemiseen

Kaarina Latostenmaa, Satakunnan ammattikorkeakoulu

Perusajatuksena tässä työpajassa on Digimieli-hankkeessa (Euroopan Sosiaalirahasto, Satakunnan ammattikorkeakoulu SAMK) kehitettyjen ohjauksen tukityökalujen esittely, niiden yhteydet muihin ajankohtaisiin menetelmiin sekä keskustelu sosiaalipedagogiikan viitekehyksessä.

Digimieli-hankkeessa (1.2.2018 - 31.08.2020) on kehitetty uudenlaisia nuorten mielen hyvinvointia ja työllistymistä tukevia, matalan kynnyksen toiminnan mahdollistavia työkaluja käyttäen hyödyksi erityisesti mobiiliteknologiaa ja virtuaalidellisuutta (VR). Pilottien avulla tutitaan näiden digisovellusten soveltuvuutta ja toimivuutta palvelujärjestelmässä. Sovelluksia mm.:

- helppokäyttöinen, android-pohjainen mielialapäiväkirja, jonka voi jakaa tukihenkilön kanssa.
- ART-vihanhallintamenetelmän mobiiliversio (valmistumassa)
- VR-esityksiä liittyen opiskelun tai työllistymisen paikkoihin, ahdistuksen helpottamiseksi

Yhteyksiä on mm. SomeBody-hankeperheeseen (THL, SAMK). Sen tulokset ovat jo alueellisesti tuttuja, valtakunnallinen levittäminen on käynnistymässä. SomeBody[®] (Social, Mental, Body) on Satakunnan ammattikorkeakoulussa kehitetty vuorovaikutuksellisen ohjauksen työväline ennaltaehkäisevässä ja kuntouttavassa sosiaali-, terveys- ja kasvatustyössä. Se auttaa tunnistamaan, miten esim. tunteet tai ajatukset vaikuttavat itseen ja suhteissa muihin. Malli perustuu tutkittuun monialaiseen tietoon. Ryhmäprosessissa keskitytään voimavarojen hyödyntämiseen. Turvallisen ryhmäytymisen jälkeen tehdään kehollisia harjoituksia sekä käsitellään niihin liittyviä kokemuksia toiminnallisesti ja keskustellen. Vuodesta 2011 alkaneesta toiminnasta on hyviä tuloksia lasten ja nuorten parista. Ohjaajakoulutukset ovat käynnissä.

1.4.2019 on alkamassa FEELIX -tulevaisuuden työtaidot -hanke (ESR, SAMK), jonka tavoitteena on vertaisryhmissä tukea eri syistä oppimisvaikeuksia kohdanneiden nuorten pärjäämistä muuttuvassa työelämässä (pirstaleisuus, alustatalous, kevytyrittäjyys). Vaihtuvissa tilanteissa nuorilta edellytetään luottamukseen perustuvaa vuorovaikutusta. Tämä ei ole helppoa, jos taustalla on vaikeita kokemuksia. Uusia tapoja ohjata näitä vertaisryhmiä etsitään kotimaisilta ja eurooppalaisilta kumppaneilta.

Hyviä näkökulmia ja työkaluhelmiä nuorten tukemiseen nostetaan myös tämän työryhmän keskusteluosuudessa (pöytäporinat ja yhteinen osuus). Tämä tapahtuu sosiaalipedagogiikan parhaita perinteitä ja uusia tuulia unohtamatta, toiminnallisuus ja nuorten digimieli muistaen.

8. Practicum-opintokäynti

Yrkesinstitutet Practicum on ruotsinkielinen toisen asteen ammattioppilaitos pääkaupunkiseudulla (sijaitsee aivan Arcadan vieressä). Practicum tarjoaa ammatillista opetusta eri aloille sekä aikuisille että nuorille. Practicumissa on lähes 1100 opiskelijaa ja opiskelijahuoltotiimiin kuuluu sekä koulu-kuraattori että sosiaaliohjaaja. Opintokäynnillä Practicumiin sosiaaliohjaaja Pia Öhman ja kurattori Anders Svartbäck kertovat millaista ennaltaehkäisevää työtä opiskelijoiden kanssa tehdään ja kuinka opiskelijoita tuetaan arjessa. Sosiaaliohjaajan työnkuvaan kuuluu myös tiivis yhteistyö tutoreiden ja oppilaskunnan kanssa ja hän on myös osa koulun e-urheilutiimiä.